PROPIETARIS D'ESCLAUS A L'ÀMBIT RURAL DE LA VEGUERIA DE BARCELONA SEGONS EL *LLIBRE DE LA GUARDA* DE 1425. EL CAS DEL MARESME.

La Guarda d'Esclaus de la Generalitat de Catalunya és una institució dissenyada el 1413, a les Corts de Barcelona, per protegir els propietaris d'esclaus del Principat de Catalunya de l'elevat nombre de fugues que s'hi produïen.

Com ja havia explicat Miret i Sans (1), les Corts de 1413 van decidir crear una assegurança contra fugues d'esclaus, obligatòria per a tots els propietaris d'esclaus mascles d'edat adulta del Principat, i la Guarda d'Esclaus, amb seu i a recer de la Generalitat, va ser l'organisme encarregat de gestionar els ingressos de l'assegurança, de vigilar les entrades i sortides del Principat per capturar els fugitius i, sota certes condicions, de compensar els amos que haguessin perdut els seus esclaus a causa de fugues (2).

Tot i que la creació de la institució dati de 1413, no es va posar en funcionament fins al 1421, després que ho ordenessin les Corts de Tortosa (3).

La Guarda d'Esclaus va començar a funcionar segons les ordinacions aprovades el 1413, però només un any després de la seva posada en marxa, el 1422, a causa de les pèrdues que, ja de bones a primeres, la institució havia ocasionat a la Generalitat, ja van aprovar-se i entrar en vigor unes ordinacions alternatives (4), més adequades a la realitat i més rigoroses amb els propietaris.

Les disposicions de 1422 posen de manifest que, en contra del que s'havia cregut inicialment i d'allò que havien previst els capítols del 1413, no calia pas témer el frau fiscal ni els intents de defugir l'assegurança per part dels propietaris, sinó el gran nombre de fugues evitables que es produïen a causa de la irresponsabilitat d'aquests. Com que la Guarda acabava amb la seva indefensió davant de les fugides d'esclaus (pràcticament els garantia una compensació econòmica equivalent al valor que els atribuïen en assegurar-los), els amos foren els primers interessats en registrar-los. Però aquest interès tingué una contrapartida nociva de cara a la rendabilitat de la institució: la confiança inherent a l'assegurança féu que els amos desatenguessin la vigilància dels seus esclaus i, per tant, que a causa de llur negligència augmentés el nombre de fugues (5).

Segons les ordinacions de 1413, els amos d'esclaus mascles, adults (és a dir, d'entre 10 i 50 anys) i *drets de sos membres* havien de declarar-los, de manera obligatòria, a la Casa de la Diputació, a Barcelona, davant de l'administrador general

de la Guarda d'Esclaus, o bé als diputats de qualsevol de les diputacions locals de què disposava la Generalitat al Principat; els propietaris d'esclaus menors de 10 anys o majors de 50 i els que posseïen esclaves també podien declarar-los, però amb caràcter voluntari. En fer-ho, els esclaus havien de ser inscrits en uns registres específics on, teòricament, havia de constar-hi el nom del propietari, l'edat de l'esclau i la valoració que l'amo li atribuïa.

Els propietaris havien de pagar a la Guarda una taxa proporcional a aquest valor. El 1413 es va decidir que es pagaria anualment 1 florí (11 sous) per cada 1.000 sous (50 lliures) d'estimació dels esclaus, és a dir, un 1,1% del seu valor. Però les ordinacions de 1422, amb voluntat d'augmentar els ingressos de la Guarda per compensar l'elevat nombre d'evasions, van incrementar aquestes tarifes.

Com que durant el primer any de funcionament s'havia pogut comprovar que la majoria de fugues reeixides havien estat protagonitzades per esclaus barbarussos blancs i llors –és a dir, per esclaus sarraïns blancs i mulatos originaris del que es coneixia com les *terres de Barbaria* (denominació que, en principi, feia referència al Magreb, tot i que, ocasionalment, també es feia extensiva al regne de Granada)–, des del 1422 els propietaris d'aquests esclaus haurien de pagar el doble del que havien pagat fins aleshores, 2 florins (22 sous) per cada 1.000 sous (50 lliures) d'estimació (un 2,2% del seu valor), i el triple si els valoraven per sobre de 50 lliures (3 florins o 33 sous, un 3,3% del seu valor). Mai, però, no podrien atorgar-los un valor superior a les 60 lliures. Com que aquests esclaus moros blancs i llors eren fruit, normalment, de captures marítimes d'embarcacions barbaresques, generalment eren mariners i sabien navegar. Això, unit a la proximitat geogràfica amb les seves terres d'origen, els facilitava la fuga per mar, però també tenien més possibilitats de triomfar en fugues per terra, gràcies al suport que podien trobar a les aljames sarraïnes de la Corona, a què podien fer-se passar per sarraïns autòctons o a què, en poc temps, podien arribar al regne de Granada, normalment seguint el curs de l'Ebre, cap a l'Aragó, Castella i el regne de Múrcia.

A tota la resta d'esclaus d'altres procedències, en canvi, només se'ls va augmentar la tarifa un 50%. Enlloc de pagar per ells 1 florí, se n'hauria de pagar 1,5 o, dit altrament, 16,5 sous enlloc de 11 per cada 1.000 sous o 50 lliures d'estimació, un 1,65% del seu valor. Tots aquests esclaus, mentre no fossin moros barbarussos blancs o llors, podrien valorar-se fins a 75 lliures.

El pagament d'aquestes taxes anuals s'havia de dur a terme en dos terminis semestrals.

L'únic llibre de comptes de la Guarda d'Esclaus de la Generalitat que es coneix, corresponent als comptes de l'administració de la Guarda a la vegueria de Barcelona del semestre que va del 26 de gener al 26 de juliol de 1425, que es conserva a l'Arxiu de la Corona d'Aragó (6), anota tots els esclaus de la vegueria de Barcelona que foren assegurats durant aquell període i ens permet saber, per tant, els esclaus que en aquells moments hi havia assegurats a les localitats de la nostra comarca que formaven part de la vegueria de Barcelona (7).

A les societats mediterrànies medievals, els esclaus tenien un pes demogràfic específic, encara que un caràcter ben diferent que a la societat esclavista clàssica.

L'esclavitud medieval era, en primer lloc, essencialment domèstica, encara que, secundàriament, alguns esclaus podien exercir funcions de personal auxiliar en els oficis artesanals (8). És cert que tant a la Barcelona (9) com a la Gènova (10) baix-medievals, algunes ordinacions gremials prohibien que els esclaus poguessin substituir els obrers, però, almenys a Barcelona, són de la segona meitat o del darrer quart del segle XV, fan referència a oficis molt concrets i no sempre hi ha constància de la seva aplicació. La presència o absència de mà d'obra esclava podria trobar-se relacionada amb la presència o no de mà d'obra lliure en els oficis; com que la coexistència d'obrers i esclaus en una mateixa professió sempre ocasionava problemes, els mateixos obrers eren els primers interessats en eliminar la possible competència d'una mà d'obra més barata encara que no fos tan qualificada. Això explicaria que entre barquers, forners i flequers, que no se servien d'obrers, l'ús d'esclaus sempre hagués estat permès sense cap tipus de limitació (11). El llibre de la Guarda ho corrobora. A Barcelona, el 1424-25 els barquers constituïen el tercer grup en importància entre els propietaris d'esclaus, fet que fa patent que la tradició d'usar-ne estava del tot arrelada en llur sistema de treball; forners, formenters i flequers els seguien de ben aprop (12).

Per altra part, a la Baixa Edat Mitjana l'esclau era, sobretot, un fenomen urbà.

El llibre de la Guarda mostra que, només a la ciutat de Barcelona, el 1424 hi havia a l'entorn de 1400 esclaus masles assegurats, en principi d'edats compreses entre els 10 i 50 anys (13); les esclaves devien, com a mínim, doblar aquesta quantitat (14). Si prenem com a vàlides aquestes dades, hem de considerar que més d'un 10% dels habitants de la ciutat eren esclaus, perquè la població de la ciutat rondava els set mil focs, unes 25000 persones (15). En canvi, el 1424, a la resta de la vegueria de Barcelona, només s'asseguraren uns 250 esclaus. Això significa que més d'un 80% dels esclaus de la vegueria de Barcelona estaven en mans de propietaris de la ciutat.

Un altre bon exemple de què la població servil era sobretot urbana és un informe presentat a les Corts, el 1431, segons el qual aquell any s'havien assegurat, a tot el Principat, 1759 esclaus; mentre que 1225 es concentraven a la ciutat i vegueria de Barcelona, a la resta del Principat només se n'havien inscrit 534, però, a la vegada, més de la meitat d'aquests es trobaven als nuclis urbans més poblats de Catalunya: 83 a Perpinyà i al bisbat d'Elna i 186 a la ciutat i bisbat de Girona (16).

En certa manera, el mateix llibre de la Guarda ja es fa ressò d'aquest caràcter urbà dels esclaus, perquè les dades que aporta dels amos d'esclaus de Barcelona i dels de la resta de la vegueria no són pas les mateixes. Mentre que quan són de Barcelona hi figura, després del seu nom, l'ofici i/o condició social (17), quan són d'altres llocs de la vegueria només ens dóna a conèixer el nom de la seva

localitat. únicament és més concret, pel que fa als habitants de fora de Barcelona, quan són religiosos o nobles, tot i que, excepcionalment, faci menció d'algun hostaler, carnicer o forner no barceloní. Per tant, per realitzar qualsevol anàlisi de la propietat d'esclaus a la vegueria de Barcelona, la pròpia font ja ens obliga, per força, a diferenciar els propietaris barcelonins dels foranis.

Pel que respecta als esclaus, i en contra del que preveien les ordinacions de la Guarda, el llibre no en registra l'edat, però sí, en canvi, el nom. Ens permet identificar-ne, al conjunt de la vegueria, un total de 1669, 1647 mascles i 22 femelles.

Encara que, en principi, com a font fiscal, poguem pensar que el llibre de la Guarda del primer semestre de 1425 pugui contenir omissions fruit dels intents d'evasió fiscal dels propietaris, la dinàmica i evolució de la institució ens permet afirmar, en canvi, que les dades que conté eren rigoroses pel que fa, almenys, als esclaus d'assegurança obligatòria. Com ja hem dit, els propietaris foren els primers interessats en assegurar els esclaus, no només perquè la Guarda els deixava immunes davant les fugues sinó també per comoditat, perquè els permetia alleugerir la vigilància sobre els esclaus; aquest desinterès en la prevenció de les fugues per part dels amos esdevingué la principal trava per a la rendabilitat de la Guarda i conduí, el 1431, a la seva extinció (18). Això indueix a pensar que els amos d'esclaus inscrigueren els seus esclaus de manera sistemàtica, per garantir-se compensacions en cas de fuga, i que, per tant, les dades de la Guarda del primer semestre de 1425 poden considerar-se un bon cens d'esclaus mascles d'entre 10 i 50 anys.

En tot cas, si els amos volien defugir llurs obligacions fiscals, podien fer-ho encara que tinguessin els esclaus inscrits, perquè sempre tenien l'opció de no pagar les quotes semestrals de l'assegurança. El llibre de la Guarda conté un llistat prou considerable d'endarreriments.

Tot i que les dades que aporta el llibre de 1425 puguin considerar-se fiables, i malgrat el seu alt valor comptable i quantitatiu global, el funcionament del mercat dels esclaus, d'una gran mobilitat, fa que, en allò concret, la seva validesa quedi limitada al termini semestral de l'assegurança a partir de la satisfacció de la quota. Que durant el primer semestre de 1425 un propietari possefs un esclau en concret o un determinat nombre d'esclaus no garanteix de cap manera que seguís tenint-lo mig any o un any després, ni que l'hagués tingut durant el semestre anterior.

El llibre de la Guarda ens permet observar-ho perfectament. La matriu o esquelet del registre de la primera meitat de 1425 és una còpia del registre anterior, el de la segona meitat de 1424. Sobre aquesta base, l'administrador de la guarda va anar anotant, al llarg del primer semestre de 1425, les modificacions: esclaus que canviaven d'amo, esclaus que havien fugit, esclaus morts, esclaus que havien quedat fora de la Guarda...; i, finalment, va afegir-hi tots els esclaus nous, és a dir, els que foren assegurats per primer cop a partir d'algun moment d'aquell se-

mestre. D'aquesta manera, només en sis mesos obtenim dues seqüències temporals ben diferents d'unes dades que, ja de per si, semblaven prou puntuals, i podem constatar la poca estabilitat demogràfica i la gran mobilitat del mercat dels esclaus. En el cas dels esclaus del Maresme, podem veure perfectament aquestes oscil·lacions, encara que no hi hagi cap cas de canvi de propietari.

Fora de la ciutat de Barcelona, es poden diferenciar diverses tipologies de propietaris d'esclaus, que més o menys queden reflectides entre els propietaris de la nostra comarca: monestirs i religiosos, petita noblesa de cavallers, barons de castells i donzells, funcionaris o administradors reials i senyorials, hostalers d'algunes localitats, pagesos grassos..., entre un bon nombre d'altres propietaris, més o menys indefinits, que, si ens guiem pel cas del Maresme, duen cognoms ben coneguts a cadascuna de les poblacions de la comarca.

Entre els religiosos podem trobar, per exemple, els monestirs, priors, abadesses, monjos i monges de Pedralbes, Sant Miquel del Fai, la Vall d'Hebron, Sant Llorenç del Munt, Valldonzella, la Murtra, la Guarda, Miralles o Montalegre; els rectors de Sant Adrià del Besòs, de Sant Gervasi, d'Esparreguera o de Santa Coloma de Cervelló; i preveres de Caldes de Montbuí o de Sant Boi.

Destaquen diversos cavallers, com el senyor de la baronia de Centelles, el del castell del Montnegre o el del de Montornès, i els senyors de les cases Desprat, del Vallès, i de les Illes, del terme de Martorell.

Apareixen també el batlle d'Olesa de Montserrat i l'arrendador de les rendes del castell de Mataró, i sobresurten, finalment, entre la resta de propietaris d'esclaus de qui únicament sabem el nom però no l'ofici, hostalers de Montcada, Molins de Rei, Sant Cugat o Igualada, un sastre de Sabadell, tres carnicers de Sant Vicenç de Cervelló, un vidrier de Martorell i un altre de Sant Pere de Bigues, o un forner de Sant Boi.

Al llibre de la Guarda trobem un total de 19 propietaris d'esclaus del Maresme, que tenen assegurats, al llarg de tota la seqüència temporal que reflecteix el registre, 35 esclaus (*vegeu, en endavant, les Taules II i III*).

Tretze d'aquests propietaris tenen assegurat un sol esclau, quatre en tenen dos i un en té tres. Però el principal possessor d'esclaus de la comarca és la Cartoixa de Montalegre: el llibre de la Guarda arriba a registrar un total d'onze esclaus de la seva propietat des del moment anterior a la redacció del llibre (el segon semestre de 1424, en base a allò que hem anomenat la *matriu* del registre) fins a la fi del primer semestre de 1425, i encara els hem d'afegir dos esclaus propietat del prior, Domènec de Bonafe. De tots els monestirs de la vegueria que apareixen al llibre de la Guarda, la Cartoixa de Montalegre és el que té major quantitat d'esclaus.

Tant les oscil·lacions demogràfiques de la població esclava com la mobilitat del mercat d'esclaus queden reflectits, al Maresme, per la defunció d'un dels es-

claus, per la constància de cinc fugues (quatre d'elles exitoses i compensades econòmicament per la institució, una darrera frustrada), per una sortida de la Guarda sense especificació del motiu i per la inscripció a la Guarda de set esclaus nous per part de la Cartoixa al llarg del primer semestre de 1425.

Els noms d'alguns dels esclaus reflecteixen clarament el seu origen islàmic, encara que no necessàriament barbaresc. Però, lògicament, els noms dels esclaus no són cap garantia de la seva procedència, perquè les conversions eren habituals i, per tant, també ho era l'adopció de noms cristians.

L'única manera que tenim de saber si la procedència d'alguns dels esclaus queda amagada sota l'antroponímia és a través de les quotes pagades en funció de la seva estimació, tot i que això només ens permet descobrir qui eren els temuts esclaus barbarescos blancs i llors, perquè, com hem dit, des de 1422 pagaven unes taxes més elevades a causa del major risc de fuga. D'aquesta manera, podem saber que, al Maresme de 1424-25, únicament la Cartoixa de Montalegre i Bartomeu Rafart, de Cabrils, posseïen esclaus d'aquesta procedència. La majoria d'aquests esclaus quedaven encoberts sota noms llatins. Altrament, només tres dels esclaus adquirits per la Cartoixa el 1425 i un que, tot i dir-se Joan, havia conservat l'apel·latiu *moro*, podrien haver estat identificats com musulmans d'origen.

És interessant observar com es recorria a motius, àlies o a l'adopció de cognoms per diferenciar els esclaus que duien el mateix nom, cosa que queda ben exemplificada amb els cinc Joan (un dels noms més habituals entre els esclaus conversos) que hi havia a Montalegre.

Excepte Andreu, adquirit el 1425 i valorat en 50 lliures, i els dos esclaus del prior, dels que no coneixem l'estimació, tots els esclaus de la Cartoixa eren barbarescos blancs o llors i estaven estimats a 25 lliures. Tant a la ciutat de Barcelona com a la vegueria, els propietaris solien atribuir-los aquesta estimació, encara que la seva valoració pogués ascendir fins a 60 lliures.

En canvi, els esclaus d'altres procedències eren majoritàriament estimats, com es veu en el cas del Maresme, en 40 o 50 lliures.

A la ciutat Barcelona, la proporció relativa dels esclaus valorats en 25, 40 i 50 lliures era, aproximadament, la mateixa que a la nostra comarca. Però, a ciutat, les estimacions superiors a 50 lliures tenien molta menys incidència percentual que la que semblen tenir entre els esclaus de la comarca i de la resta de la vegueria en general. Això és tan atribuïble a què, en zones rurals, la menor presència d'esclaus els convertís en peces més preuades com al fet que en àmbits rurals els esclaus estiguessin en mans dels més privilegiats, que es podien permetre de valorar-los més a l'alça que els propietaris urbans.

Roser Salicrú i Lluch

NOTES.

1.- MIRET i SANS, J.: *La esclavitud en Cataluña en los últimos tiempos de la Edad Media, Revue Hispanique* XLI (1917), 109 pàgines; posteriorment, també se'n va ocupar Charles VERLINDEN a *Esclaves fugitifs et assurances en Catalogne (XIVe-XVe siècles), Annales du Midi* 62 (1950), p. 301-328, i dins *L'esclavage dans l'Europe médiévale. Tome premier. Péninsule Ibérique - France*, De Tempel, Bruges 1955, p. 497-509. Recentment, m'hi he referit jo mateixa a *Esclaus i propietaris d'esclaus a la Barcelona de 1424-1425. Una aproximació des del punt de vista sòcio-professional, III Congrés d'Història de Barcelona. La ciutat i el seu territori, dos mil anys d'història. Barcelona, 20, 21 i 22 d'octubre de 1993*, volum I, p. 225-232, i a *Dels capítols de 1413 als de 1422: un primer intent de fer viable la Guarda d'Esclaus de la Generalitat de Catalunya, Les Institucions Catalanes (Segles XV-XVII). Tercer Congrés d'Història Moderna de Catalunya. Barcelona, 13-17 de desembre de 1993*, Departament d'Història Moderna - Facultat de Geografia i Història - Universitat de Barcelona, en curs de publicació.

2.- *Cortes de los Antiguos reinos de Aragón y de Valencia y Principado de Cataluña*, Real Academia de la Historia, Madrid, volum XI (1907), p. 286-295. Tant MIRET, J.: *La esclavitud...*, 26-29, com VERLINDEN, Ch.: *Esclaves...*, p. 318-320, glossen el contingut d'aquests capítols.

3.- Encara que els fragments publicats d'aquestes Corts (*Cortes...*, XIII, 1-616, i *Cortes...*, XVI, p. 116-133) no ho reflecteixin, MIRET, J.: *La esclavitud...*, p. 29-30, aporta documentació que ho demostra; ho corrobora, a més, el fet que una anàlisi de viabilitat de la Guarda d'Esclaus duta a terme durant les Corts de 1431 (*Cortes...*, XVII i XVIII) sempre prengui com a punt de partida dels comptes i informes 1421.

4.- *Capitula super ordinatione sclavorum Principatus Cathalonie*, ACA, C., reg. 2796, ff. 61v-64r (1422, setembre, 25. Pedralbes). Publico aquests capítols, desconeguts tant per Miret com per Verlinden, a SALICRÚ, R.: *Dels capítols...*

5.- Vegeu SALICRÚ, R.: *Dels capítols...*

6.- Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA), Generalitat, Varia, 15. Els treballs de MIRET, J.: *La esclavitud...*, VERLINDEN, Ch.: *Esclaves...*, i SALICRÚ, R.: *Esclaus...*, fan referència parcial a aquest llibre.

7.- Sobre l'existència d'esclaus a Mataró a la darrera dècada del segle XIV, vegeu LLOVET, J.: *Esclaus a Mataró a finals del segle XIV, FULLS* 26 (juliol 1986), p. 22-24.

8.- Vegeu, per exemple, FRANCO SILVA, A.: *La esclavitud en Andalucía al término de la Edad Media, Cuadernos de Investigación Medieval*, Madrid, 1985; CORTÉS ALONSO, V.: *La esclavitud en Valencia durante el reinado de los Reyes Católicos*, València, 1964; TRIA, L.: *La schiavitù in Liguria*, Gènova, *Atti della Società Ligure di Storia Patria* LXX (1947); HEERS, J.: *Esclaves et domestiques au Moyen Age dans le monde méditerranéen*, París, Fayard, 1981; i, pel que fa a Barcelona, SANCHO i MARTÍNEZ, Dimes: *La esclavitud en Barcelona en los umbrales de la Edad Moderna, Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos* 7 (1979), p. 193-270; VINYOLES, T.-M.: *Les barcelonines a les darreries de l'Edat Mitjana (1370-1410)*, Barcelona, Fundació Salvador Vives Casajuana, 1976, p. 59-66, i *idem*: *La vida quotidiana a Barcelona vers 1400*, Barcelona, Fundació Salvador Vives Casajuana, 1985, p. 126-131, a més de SALICRÚ, R.: *Esclaus...*

9.- BONNASSIE, P.: *La organización del trabajo en Barcelona a fines del siglo XV*, Barcelona, Universitat de Barcelona - CSIC, 1975, p. 97-98.

10.- HEERS, J.: *Esclaves...*, p. 142-143.

11.- BONNASSIE, P.: *La organización...*, p. 97-98.

12.- SALICRÚ, R.: *Esclaus...*

13.- SALICRÚ, R.: *Esclaus...*

14.- VERLINDEN, Ch.: *L'esclavage...*, p. 450-453.

15.- CABESTANY i FORT, J.F.: *L'evolució demogràfica de la ciutat de Barcelona*, dins *Història de Barcelona* dirigida per J. Sobrequés i Callicó, vol. 3, *La ciutat consolidada (segles XIV i XV)*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana - Ajuntament de Barcelona, 1992, p. 75-79.

16.- *Sumament fet dels sclaus atrobats vuy en la ciutat e vegueria de Barchinona e en les Deputacions lochals del Principat de Cathalunya, los quals són en guarda e seguretat del General del dit Principat, e d'açò a què munta lo dret qui·s paga per aquells cascun any, Cortes...*, XVIII, 22-23. Aquestes dades també són publicades per MIRET, J.: *La esclavitud...*, p. 80-81. Vegeu la Taula I.

17.- Això ens ha permès analitzar la condició i/o categoria sòcio-professional dels amos d'esclaus de la ciutat de Barcelona, a SALICRÚ, R.: *Esclaus...* En contra del que es podria pensar, la propietat no quedava restringida a la noblesa i a les classes mercantils, sinó que es distribuïa entre totes les classes socials i categories sòcio-professionals. A ciutat, tant nobles i religiosos com mercaders, menestrals, pagesos o mariners, hi tenien un accés regular, encara fos amb diferents proporcions i finalitats.

18.- SALICRÚ, R.: *Dels capítols...*

Taula I:
ESCLAUS ASSEGURATS AL PRINCIPAT EL 1431

LLOC	NOMBRE D'ESCLAUS
ciutat i vegueria de Barcelona	1225
vila de Perpinyà i bisbat d'Elna	83
ciutat i bisbat de Girona	186
vila de Castelló i comtat d'Empúries	40
vila i vegueria de Camprodon	15
vila i vegueria de Berga	12
ciutat de Vic i vegueria d'Osona	16
ciutat i vegueria de Manresa	14
vila i vegueria de Vilafranca del P.	32
ciutat i camp de Tarragona	30
vila i vegueria Montblanc	28
vila i vegueria de Tàrrega	6
vila i vegueria de Cervera	36
ciutat i vegueria de Lleida	20
ciutat i vegueria de Tortosa	16
TOTAL	1759 (*)

(*) Font: *Sumament fet dels sclaus atrobats vuy en la ciutat e vegueria de Barchinona e en les Deputacions lochals del Principat de Cathalunya, los quals són en guarda e seguretat del General del dit Principat, e d'açò a què munta lo dret qui·s paga per aquells cascun any, Cortes...*, XVIII, 22-23. Per un error en la transcripció de les dades o per error en la suma a l'original, *Cortes...*, XVIII, 23, diu 1748 enlloc de 1759.

Taula II: ESCLAUS DEL MARESME, SEGONS LLUR ESTIMACIÓ

NOM ESCLAU	ESTIMACIÓ (')	QUOTA («)	TIPUS ESCLAU	PROPIETARI
Antoni	25	4-1		Joan Croanyes, Mataró
Lluís	25	4-1		Pere Oliver, donzell, Teià
Andreu	25	4-2		Bernat Ferrer, habitant de Mataró, ciutadà de Barcelona, arrendador de les rendes del castell a la Corona
.....	.....	.....		
Gabriel	25	5-6	bl/ll(¡)	Bartomeu Rafart, Cabrils, parròquia de Vilassar
Fcesc. Alamany	25	5-6	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Joan	25	5-6	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Joan moro	25	5-6	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Joan Pujades	25	5-6	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Joan Savila	25	5-6 (*)	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Aamet	25	5-6 (*)	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Yaya	25	5-6 (*)	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Joan de Nea	25	5-6 (*)	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Miquel	25	5-6 (*)	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Muça	25	5-6 (*)	bl/ll	Cartoixa de Montalegre
Joan	40	6-8		Pere Padró, Caldes d'Estrac
Esteve	40	6-8		Bartomeu Pou, Mataró
Jordi	40	6-8		Bartomeu Pou, Mataró
Jordi	40	6-8		Pere Faner, St. Andreu de Llavaneres
Miquel	40	6-8		Pere Aroles, Sant Genís de Vilassar
Jordi	40	6-8		Ponç Ferrer, Sant Pere de Premià
Bartomeu	40	6-8		Jaume Botoy, Sant Pere de Premià
Macià	50	8-3		Bartomeu Arnau, Mataró
Alegre	50	8-3		Berenguer Amat, donzell, Teià
Martí	50	8-3		Joan Bruguera, Teià
Jordi	50	8-3		Joan Bruguera, Teià
Andreu	50	8-3 (*)		Cartoixa de Montalegre
Salvador	50	8-3		Isabel, vídua de Guillem de Cartellà, cavaller, poblat al Castell de Dosrius
Antoni	60	10		Joan Rosselló, Teià
Comte	65	10-11		Pere Oliver, donzell, Teià
Jordi	65	10-11		Pere Oliver, donzell, Teià
Joan	---	---		Pere Simó de la Guarda, Caldes d'Estrac
Martí	---	---		Antoni Poal, Teià
Miquel	---	---		Berenguer Amat, Teià
Ragassol	---	---		Domènec de Bonafè, prior Cartoixa de Montalegre
Ant. Blasco	---	---		Domènec de Bonafè, prior Cartoixa de Montalegre

(') expressada en lliures de Barcelona.
(«) la quota és semestral; per tant, correspon a la meitat de les taxes que esmenten les ordinacions; expressada en sous i diners, separats per guió.
(¡) bl/llor = esclaus barbarescos blancs o llors, que paguen una tarifa més elevada.
(*) la tarifa és la proporcionalment corresponent a la prorrata de 3 o 4,5 mesos que figura al llibre de la Guarda.

Taula III: PROPIETARIS D'ESCLAUS DEL MARESME, PER LOCALITATS

LOCALITAT	PROPIETARI	OBSERVACIONS
SANT MARTÍ DE TEIÀ	- Pere Oliver: Comte (65 lliures), Jordi (65 lliures) i Lluís (25 lliures) - Berenguer Amat: Miquel (no s'indica el valor) i Alegre (50 lliures) - Joan Bruguera: Martí (50 ll.) i Jordi (50 ll.) - Antoni Poal: Martí (no s'indica el valor) - Joan Rosselló: Antoni (60 lliures)	- paga el primer semestre de 1424 de Comte i Jordi; abans de 1431, Pere Oliver cobrà de la Guarda 65 lliures per la fuga d'un esclau que, pel preu, podria ser Comte o Jordi (*) - Miquel era inscrit al registre de 1424, però el primer semestre de 1425 ja és fora de la Guarda i Amat ja no paga per ell la quota; tot i que el llibre no en diu el motiu, segurament es va fugar, perquè Amat va cobrar 50 lliures per una fuga (*) - morí abans del 1r. semestre de 1425, perquè Poal ja no pagà la quota.
MATARÓ	- Bartomeu Pou: Esteve (40 ll.) i Jordi (40 ll.) - Bartomeu Arnau: Macià (50 lliures) - Joan Croanyes: Antoni (25 lliures) - Bernat Ferrer: Andreu (25 lliures)	
ST. GENÍS VILASSAR (CABRILS)	- Pere Aroles: Miquel (40 lliures) - Bartomeu Rafart: Gabriel (25 lliures)	
SANT PERE DE PREMIÀ	- Jaume Botoy: Bartomeu (40 lliures) - Ponç Ferrer: Jordi (40 lliures)	- paga el primer semestre de 1424
CALDES D'ESTRAC	- Pere Simó de la Guarda: Joan (no s'indica el valor) - Pere Padró: Joan (40 lliures)	- inscrit al registre de 1424 però el primer semestre de 1425 es troba fora de la Guarda; no se n'indica el motiu
SANT ANDREU DE LLAVANERES	- Pere Faner: Jordi (40 lliures)	
DOSRIUS	- Isabel, vídua del cavaller Guillem de Cartellà: Salvador (50 lliures)	- paga el segon semestre de 1423 i el primer de 1424
CARTOIXA DE MONTALEGRE PRIOR	- Joan (25 lliures), Joan moro (25 ll.), Joan Pujades (25 ll.), Francesc Alamany (25 ll.), Andreu (50 ll.), Joan Savila (25 ll.), Aamet (25 ll.), Yaya (25 ll.), Joan de Nea (25 ll.), Miquel (25 ll.), Muça (25 ll.). - Domènec de Bonafè, prior: Ragassol (no s'indica el valor) i Antoni Blasco (no s'indica el valor)	- Francesc Alamany fugí el 7 d'agost de 1424 però fou recuperat pel propi monestir, i el 1r. semestre de 1425 ja es pagà la quota semestral per ell. - Andreu, Joan Savila, Aamet, Yaya, Joan de Nea, Miquel i Muça són esclaus nous, inscrits per primer cop a la Guarda (i segurament adquirits) durant el curs del 1r. semestre de 1425; per Andreu es pagà prorrata de 4,5 mesos (i per tant degué ser donat d'alta a mitjan febrer), i pels sis esclaus restants es pagà prorrata de 3 mesos (per tant foren donats d'alta a finals d'abril). - fugiren abans de 1425; la Guarda pagà a la Cartoixa, abans de 1431, 100 lliures per dos esclaus fugitius, que deuen ser els dos del prior (")